

नवी मुंबई व औरंगाबाद महानगरपालिका सार्वत्रिक निवडणूक -२०२० व अन्य महानगरपालिकेतील रिक्त पदांच्या पोटनिवडणुकीकरिता मतदार यादी तयार करण्याबाबतचे आदेश.

राज्य निवडणूक आयोग, महाराष्ट्र

निवडणूक प्राथम्य

क्र.-रानिआ/मनपा-२०२०/प्र.क्र.३/का.५,
नवीन प्रशासकीय भवन, मादाम कामा रोड,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक :- २४ फेब्रुवारी, २०२०

प्रति,
आयुक्त,
नवी मुंबई व औरंगाबाद महानगरपालिका,
नाशिक, धुळे, परभणी व ठाणे महानगरपालिका

विषय :- नवी मुंबई व औरंगाबाद महानगरपालिका सार्वत्रिक निवडणूक -२०२० व अन्य ४ महानगरपालिकांतील ४ रिक्त पदांच्या पोटनिवडणुकीकरिता मतदार यादी तयार करण्याबाबतचे आदेश.

संदर्भ:- राज्य निवडणूक आयोगाची अधिसूचना क्र.रानिआ/मनपा-२०१९/प्र.क्र.७/का.५,
दि.३१/०९/२०२०

महोदय,

नवी मुंबई व औरंगाबाद महानगरपालिकेची मुदत अनुक्रमे माहे एप्रिल / मे, २०२० मध्ये संपत असून तिची सार्वत्रिक निवडणूक मुदत संपण्यापूर्वी घेणे आवश्यक आहे.

२. स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांमध्ये प्रामुख्याने ३ टप्पे असतात :-

- (i) प्रभाग रचना
- (ii) भारत निवडणूक आयोगाने विधानसभानिहाय तयार केलेल्या मतदार यादीचे Cut-off date रोजी प्रभागनिहाय व मतदान केंद्रनिहाय विभाजन
- (iii) प्रत्यक्ष निवडणूक

२.१ राज्य निवडणूक आयोगाच्या संदर्भाधीन क्र.१ च्या पत्रानुसार नवी मुंबई व औरंगाबाद महानगरपालिकांची प्रभाग रचना अंतिम करण्यात आली असून मतदार यादीचा कार्यक्रम देणे आवश्यक आहे.

२.२ खालील ४ महानगरपालिकांमधील नगरसेवकांची पदे रिक्त झाल्याची सूचना राज्य निवडणूक आयोगास प्राप्त झाली असून त्यांची पोटनिवडणूक घेण्याकरिता मतदार यादीचा कार्यक्रम देणे आवश्यक आहे :-

अ. क्र.	महानगरपालिका	प्रभाग / जागा क्रमांक	पद रिक्त झाल्याचा दिनांक	कारण
१	नाशिक	४ अ	२९/१२/२०१९	निधन
२	धुळे	५ ब	१४/१/२०२०	राजीनामा
३	परभणी	११ ब	७/१/२०२०	निधन
४	ठाणे	३० अ	४/१/२०२०	जातप्रमाणपत्र अवैध

३. एप्रिल, २०२० मध्ये होणाऱ्या महानगरपालिकांच्या सार्वत्रिक / पोट निवडणुकांकरिता राज्य निवडणूक आयोगाने संदर्भाधीन अधिसूचनेन्वये दि. ३१ जानेवारी, २०२० ही Cut-off date जाहीर केली असून, त्या दिवशी (म्हणजेच दि. ३१ जानेवारी, २०२० रोजी) अस्तित्वात असलेली महाराष्ट्र विधानसभेची मतदार यादी सार्वत्रिक/पोट निवडणुकीसाठी वापरण्यात येईल.

४. या महानगरपालिकांच्या सार्वत्रिक / पोट निवडणुकांसाठी मतदार यादी तयार करण्याकरीता खालीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत :-

आदेश

५. मतदार यादीच्या कार्यक्रमाची व्याप्ती - दिनांक ०१/०१/२०१९ हा अर्हता दिनांक धरून भारत निवडणूक आयोगाकडून दिनांक ३१/०१/२०२० पर्यंत अद्ययावत केलेली विधानसभेची मतदार यादी नवी मुंबई व औरंगाबाद महानगरपालिकांच्या सार्वत्रिक निवडणुकांकरिता तसेच वर नमूद केलेल्या महानगरपालिकांमधील पोटनिवडणुकांकरिता वापरण्यात येईल.

याकरीता भारत निवडणूक आयोगाने दि. ४ ऑक्टोबर, २०१९ पर्यंत प्रसिध्द केलेल्या मतदार यादीच्या आधारे प्रभागनिहाय मतदारांचे विभाजन करण्याची कार्यवाही तात्काळ सुरु करण्यात यावी. त्यानंतर दि. ४ ऑक्टोबर, २०१९ ते ३१ जानेवारी, २०२० या कालावधीत संबंधित मतदार नोंदणी अधिकारी यांनी अंतिम निर्णय घेऊन विधानसभा मतदार यादीमध्ये दाखल केलेली नवीन नावे, दुरुस्त्या इ. महानगरपालिकेने प्राप्त करून घ्याव्यात व त्या मतदारांचेही निवडणूक प्रभागनिहाय विभाजन करावे. तसेच या कार्यालयाच्या क्र.रानिआ/मनपा-२०१७/प्र.क्र.५३/का-५ च्या पत्रासोबतचे संगणकीकरण कक्षाचे दि.२६/१०/२०१७ च्या आदेशातील सूचनांनुसार कार्यवाही करावी.

६. वरील मतदार यादी ग्राह्य धरून उपरोक्त महानगरपालिकेच्या सार्वत्रिक/रिक्त पदांच्या पोटनिवडणुकीसाठी मतदार यादीचा कार्यक्रम खालीलप्रमाणे राहिल :-

(i)	प्रभागनिहाय प्रारूप मतदार यादी प्रसिध्द करणे	:	दि. ०९/०३/२०२०
(ii)	प्रारूप मतदार यादीवर हरकती व सूचना दाखल करण्याचा कालावधी	:	दि. ०९/०३/२०२० ते दि. १६/०३/२०२०
(iii)	प्रभागनिहाय अंतिम मतदार यादी प्रसिध्द करणे	:	दि. २३/०३/२०२०
(iv)	मतदान केंद्रांची यादी प्रसिध्द करणे	:	दि. २४/०३/२०२०
(v)	अंतिम प्रभागनिहाय व मतदान केंद्रनिहाय मतदार याद्याः अधिप्रमाणित करून प्रसिध्द करणे	:	दि. २६/०३/२०२०

७. प्रभागनिहाय प्रारूप मतदार यादी तयार करणे :-

७.१ महानगरपालिका आयुक्त यांनी विधानसभेच्या मतदार याद्यांचे विभाजन राज्य निवडणूक आयोगाने महाऑनलाईनच्या माध्यमातून उपलब्ध करून दिलेल्या संगणक प्रणालीमार्फत करणे आवश्यक आहे. याकरिता थोडक्यात सूचना सोबतच्या सहपत्र-१ मध्ये जोडल्या आहेत. त्यानुसार प्रत्येक टप्प्यावर योग्य ती कार्यवाही करण्यात यावी.

७.२ प्रारूप प्रभागनिहाय मतदार यादी तयार करताना पुढीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी :-

अ) विधानसभा मतदार यादीत महानगरपालिकांच्या संबंधित प्रभागाच्या हद्दीत समाविष्ट असलेल्या एकूण मतदारांची संख्या आणि सार्वत्रिक/पोटनिवडणुकीसाठी तयार करण्यात आलेल्या प्रभागनिहाय प्रारूप मतदार यादीतील मतदारांची एकूण संख्या समान आहे याची खातरजमा करण्यात यावी.

- ब) या मतदार यादीतील दुबार नावांबाबत आयोगाच्या आदेश क्र.रानिआ/मनपा-२००७/प्र.क्र.६/का५, दि.२४/०४/२००७ अन्वये कार्यवाही करावी. तसेच दुबार नावांसमोर विधानसभा निवडणुकांप्रमाणे विशिष्ट चिन्हे करून अशा मतदारांच्या ओळखीचे पुरावे काढोकोरपणे तपासावेत.
- क) मयत अथवा स्थलांतरित मतदारांच्या बाबतीत आयोगाच्या आदेश क्र.-रानिआ/मनपा-२०१०/प्र.क्र.४/का.५, दि.११/१०/२०१० अन्वये कार्यवाही करावी.
- ड) विधानसभेसाठी तयार करण्यात आलेल्या मतदार यादीमध्ये बदल करण्याचे जसे की, नवीन नावांचा समावेश करणे, नाव वगळणे, नावातील दुरुस्ती व पत्त्यामधील दुरुस्ती करणे इत्यादीबाबतची कार्यवाही राज्य निवडणूक आयोगाकडून केली जात नाही. (आयोगाचे क्र.रानिआ-२०१५/प्र.क्र.३/प्रकल्प कक्ष, दिनांक १७/०४/२०१५ चे आदेश)

८. प्रारूप प्रभागनिहाय मतदार यादी प्रसिध्द करणे :-

प्रारूप प्रभागनिहाय मतदार यादीवर नागरिकांकडून हरकती व सूचना मागविण्यासाठी, प्रारूप मतदार यादीला महानगरपालिका आयुक्त यांनी व्यापक प्रसिध्दी द्यावी. (परिच्छेद १० प्रमाणे)

९. प्राप्त झालेल्या हरकती व सूचना विचारात घेऊन प्रभागनिहाय व मतदान केंद्रनिहाय मतदार यादी अंतिम करणे :-

९.१ दिनांक ०९/०३/२०२० ते दिनांक १६/०३/२०२० पर्यंत प्राप्त झालेल्या हरकती व सूचनांवर नियमाप्रमाणे विचार करून प्रभागनिहाय मतदार यादी अंतिम करण्यात यावी. प्राप्त होणाऱ्या हरकती व सूचनांवर फक्त खालीलप्रमाणे सुधारणा / दुरुस्ती करता येईल.

- (i) लेखनिकांच्या काही चुका.
- (ii) दुसऱ्या प्रभागातील मतदार चुकून अंतर्भूत झालेले.
- (iii) संबंधित प्रभागातील विधानसभा मतदार यादीत मतदारांची नावे असूनही, महानगरपालिकेच्या संबंधित प्रभागाच्या मतदार यादीमध्ये नावे वगळण्यात आली असल्यास अशा मतदारांची नावे मतदार यादीत समाविष्ट करणे.

९.२ विहित मुदतीत प्राप्त होणाऱ्या सर्व हरकती व सूचनांवर निर्णय घेऊन आवश्यक असल्यास योग्य त्या सुधारणा करून प्रभागनिहाय व मतदान केंद्रनिहाय अंतिम मतदार याद्या तयार करण्यात याव्यात. या मतदान केंद्रनिहाय अंतिम मतदार याद्या सर्व राजकीय पक्षांना, उमेदवारांना, सर्व सर्च

इंजिन, टू व्होटर, महाव्होटर, मतदान केंद्राध्यक्ष, मतदान प्रतिनिधी यांना विहित पध्दतीने उपलब्ध करून देण्यात येतील.

१०. परिच्छेद ८ प्रमाणे प्रारूप व परिच्छेद ९ प्रमाणे अंतिम प्रभागनिहाय (मतदान केंद्रनिहायसह) मतदार यादीस महानगरपालिका आयुक्त यांनी खालीलप्रमाणे व्यापक प्रसिध्दी द्यावी जसे-

- (अ) महानगरपालिका मुख्य कार्यालय, प्रभाग समितीचे कार्यालय व इतर कार्यालयातील सूचनाफलक.
- (ब) स्थानिक वृत्तपत्रात प्रसिध्दीची सूचना देऊन.
- (क) स्थानिक केबल टि.व्ही.वर प्रसिध्दीची सूचना देऊन.
- (ड) महानगरपालिकांचे संकेतस्थळ, इत्यादि.

११. आदर्श मतदान केंद्र स्थापन करणे - महानगरपालिकेतील शक्यतो सर्व मतदान केंद्रे ही आदर्श असणे आवश्यक आहे. यासाठी आयोगाने वारंवार दिलेल्या सूचनांप्रमाणे काटेकोरपणे अंमलबजावणी होणे आवश्यक राहिल. मतदान केंद्रावर मतदारांचा अनुभव सुखद असला पाहिजे यादृष्टीने किमान सुविधा असणे आवश्यक आहे. याबाबत महानगरपालिका आयुक्त यांनी कल्पकतेचा विचार करावा. काही सुविधा उदाहरण म्हणून खालीलप्रमाणे असणे आवश्यक राहिल :-

- (i) मतदान केंद्र तळमजल्यावर असावीत. अपवादात्मक परिस्थितीत पहिल्या मजल्यावर मतदान केंद्र स्थापन करणे आवश्यक झाल्यास लिफ्ट अथवा मानवी डोलीची व्यवस्था करण्यात यावी.
- (ii) मतदान केंद्राचे क्षेत्रफळ कमीत कमी २० चौ.मीटर असावे.
- (iii) प्रवेशासाठी व बाहेर पडण्यासाठी शक्यतो स्वतंत्र दरवाजे असावेत.
- (iv) विद्युत व्यवस्था, पिण्याचे पाणी, स्वतंत्र पुरुष-स्त्री प्रसाधनगृह असावे.
- (v) मतदारांसाठी सावलीची व्यवस्था करण्यात यावी.
- (vi) दिव्यांग व्यक्तिसाठी रॅम्पची व्यवस्था करण्यात यावी.
- (vii) प्रत्येक मतदान केंद्रावर व्हील चेअर उपलब्ध असावी.

१२. वरील सूचनांप्रमाणे आयोगाने अधिसूचित केलेल्या दिनांकास अस्तित्वात असलेल्या विधानसभेच्या मतदार यादीचे विभाजन विहित मुदतीत व बिनचूक करण्याची जबाबदारी संबंधित महानगरपालिका आयुक्त व नोडल अधिकारी (उपायुक्त, निवडणूक) यांची राहिल.

१३. आयोगाकडून देण्यात येणाऱ्या मतदार यादी कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसंदर्भात आयोगाच्या नोडल अधिकारी(संगणकीकरण) यांच्याकडून आज्ञावली प्राप्त करून घेण्यात यावी. यामध्ये काही तांत्रिक अडचणी असल्यास राज्य निवडणूक आयोगाच्या संगणकीकरण कक्षामधील खालील दूरध्वनी किंवा ई-मेलद्वारे त्यांच्याशी संपर्क साधण्यात यावा.

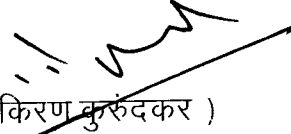
दूरध्वनी क्रमांक - ०२२-२२८८६९५०/२२०२२९०९,

Email - sec.mh@gov.in

१४. मतदार यादीचा कार्यक्रम आयोगाच्या <https://mahasec.maharashtra.gov.in> या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

मा. राज्य निवडणूक आयुक्त यांच्या आदेशानुसार,

आपला,

(किरण कुरुंदकर)
सचिव,

राज्य निवडणूक आयोग, महाराष्ट्र

प्रत :-

१. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
२. प्रधान सचिव (२), नगरविकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३. मुख्य निवडणूक अधिकारी, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. जिल्हाधिकारी, ठाणे, औरंगाबाद, नाशिक, धुळे, व परभणी.
५. सहायक आयुक्त (जनसंपर्क), राज्य निवडणूक आयोग
६. संगणकीकरण कक्ष, राज्य निवडणूक आयोग यांना आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी
७. राज्य निवडणूक आयोगातील सर्व कार्यासने
८. निवड नस्ती (कार्या.५), राज्य निवडणूक आयोग.

मतदार यादी विभाजन स्टेप्स

आयोगा कडून देण्यात येणाऱ्या मतदार यादी कार्यक्रमानुसार मतदार यादी संगणक प्रणालीमार्फत (localbodyvoterlist.maharashtra.gov.in) विभाजीत करतेवेळी खालील बाबींची काळजी घ्यावी.

- मतदार यादी(Mother Roll) प्राप्त करून घेणे

१) महानगरपालिका क्षेत्रात येणाऱ्या सर्व विधान सभा मतदार संघ व त्यातील यादी भाग क्रमांक आयोगास कळविण्यात यावेत. सदर माहिती केवळ Unicode मध्ये देण्यात यावी. यादी भाग नमूद करताना १ ते ५ असे न करता १, २, ३,४,५ असे नमूद करावे.

२) आयोगाकडून प्राप्त User ID व Password चा वापर करून Election Assembly Master व Ward Master भरण्यात यावेत.

Ward_Number	Ward_Name	Ward_Name_Marathi

३) तदनंतर आयोगाकडून प्राप्त सुचनानुसार Mother Roll* Download करून घ्यावा.

*Mother Roll आवश्यक तेवढ्या यादी भागांचाच Download करावा मात्र महानगरपालिका क्षेत्रातील कोणतेही मतदार वगळले जाणार नाहीत याची दक्षता घ्यावी.

- कंट्रोल चार्ट अपलोड करणे व प्रारूप मतदार यादी तयार करणे

४) प्राप्त Mother Roll नुसार Draft यादी साठीचा कंट्रोल चार्ट तयार करावा. यासाठीचे Template Download करून खालील Template मध्ये काळजीपूर्वक माहिती भरावी.

AcNo	PartNo	Srno_From	Srno_To	Ward Number

फक्त आकडे भरावेत, कोणतेही Special Characters(,;...असे) टाकू नयेत. Serial ब्रेक करू नये. Serial मध्ये लागू नसणाऱ्या मतदारांना ९९९ हा Ward No द्यावा. कंट्रोल चार्ट अपलोड केलेनंतर येणाऱ्या MSG प्रमाणे कंट्रोल चार्ट मध्ये काही त्रुटी असल्यास त्याचे निरसन करावे.

५) कंट्रोल चार्ट Process केलेवर १००% Process Complete झालेनंतर Draft यादी Download करून प्रिंट करावी. व प्रसिध्द करावी.

- हरकती सुचनांनुसार करावयाची दुरुस्ती

६) Draft यादी वर येणाऱ्या Objections नुसार दुरुस्ती साठी Objection Control Chart तयार करावा व तो अपलोड करून प्रोसेस कराव्यात.

- अंतीम मतदार यादी करणे

७) तदनंतर Final यादी Process करून Download करून प्रिंट करावी.

- मतदान केंद्र निहाय याद्या तयार करून वोटर स्लिप जनरेट करणे

८) अंतीम मतदार यादी प्रसिध्द केलेनंतर Polling Booth Master भरण्यात यावा व त्यानुसार Boothwise Voterlist Process करावी.

Boothwise Voterlist process केलेनंतर A३ पेपर साईझमध्ये (Voterslips), A४ पेपर साईझमध्ये (Boothwise Voterlist) Generate होतील ती Download करून प्रिंट करावी.